ORDRE DES MEDECINS
CONSEIL NATIONAL

ORDE DER ARTSEN
NATIONALE RAAD

Gebruik van het patiëntendossier door de arts voor de verdediging in rechte.

Doc	a173011
Publicatiedatum	16/10/2026
Origine	NR
Thema's	Beroepsgeheim

De nationale raad van de Orde der artsen wordt verzocht te verduidelijken welke regels gelden voor het gebruik van het patiëntendossier door de arts voor zijn verdediging in rechte (1).

Rekening houdend met de privacyregelgeving (2), het beroepsgeheim (3) en de medische deontologie, heeft de nationale raad in zijn vergadering van 16 oktober 2026 volgend advies opgesteld.

1/ Gezondheidsgegevens die de arts zelf heeft verzameld in het kader van de zorgverlening, mogen door hem worden aangewend om zich te verdedigen in rechte (4).

De arts gebruikt uitsluitend de stukken uit het patiëntendossier die noodzakelijk en relevant zijn voor zijn verdediging (5).

2/ Gezondheidsgegevens die collega-artsen hebben verzameld, mogen niet op eigen initiatief van de arts worden geraadpleegd voor de samenstelling van zijn dossier ter verdediging in rechte.

Dat de arts in de context van de zorgverlening (6) toegang heeft tot de gezondheidsgegevens van een patiënt, bijvoorbeeld via het ziekenhuisdossier, betekent niet dat hij de door collega-artsen verzamelde gegevens voor andere doeleinden dan de zorgverlening mag raadplegen (7).

Vanuit deontologisch oogpunt is het onaanvaardbaar dat de arts in een conflictsituatie met een patiënt diens gezondheidsgegevens raadpleegt die aan collega-artsen werden meegedeeld binnen een vertrouwelijke arts-patiëntrelatie.

3/ Het is de arts niet toegelaten gezondheidsgegevens van de patiënt te raadplegen via de uitwisselingsnetwerken voor de verdediging in rechte, ongeacht de therapeutische relatie met de patiënt en ongeacht de toestemming van de patiënt.

De uitwisselingsnetwerken mogen uitsluitend worden geraadpleegd voor doeleinden van zorgverlening (8).

4/ Met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden zijn toegangsbevoegdheid tot een informaticasysteem overschrijden, is een strafrechtelijke inbreuk (9).

5/ Indien de arts meent dat bepaalde stukken uit het patiëntendossier noodzakelijk zijn voor zijn verdediging, maar ontbreken, dient hij zich te wenden tot de rechter (10).

(1) Het betreft de verdediging in een strafrechtelijke, burgerlijke of tuchtrechtelijke procedure; als eiser of als verweerder.

(2) Verordening 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende

de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (AVG); Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

(3) Art. 352, Strafwetboek.

(4) De verdediging in rechte is een uitzondering op het beroepsgeheim en vindt juridische grondslag in artikel 6 EVRM, het recht op een eerlijk proces.
Op grond van de artikelen 6, lid 1, f), en 9, lid 2, f), van de AVG mogen gezondheidsgegevens worden verwerkt voor de verdediging in rechte.

(5) Enkel stukken die noodzakelijk zijn voor de verdediging in rechte, mogen door de arts worden aangewend; zo niet schendt de arts zijn beroepsgeheim, Cassatie 18 januari 2017, AR P.16.0626.F.

(6) In de context van het gedeeld beroepsgeheim (advies van de nationale raad van 23 maart 2024, “De voorwaarden van de doctrine van het gedeeld beroepsgeheim”).

(7) Gelet op de beginselen van ‘minimale gegevensverwerking’, ‘integriteit en vertrouwelijkheid’, en ‘verantwoordingsplicht’ zoals bedoeld in de artikelen 5, lid 1, c) en f) en 5, lid 2, van de AVG, mogen de gezondheidsgegevens verzameld door collega-artsen en onder bewaring van het ziekenhuis (art. 20, §1, lid 1 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen), niet op eigen initiatief door de arts worden geraadpleegd en aangewend voor de verdediging in rechte.

(8) Het gebruik van de uitwisselingsnetwerken vereist (1) een therapeutische relatie, (2) de toestemming van de patiënt en (3) een zorgdoeleinde (Reglement betreffende de uitwisseling van gezondheidsgegevens tussen gezondheidssystemen verbonden via het verwijzingsrepertorium van het eHealth-platform, goedgekeurd door de afdeling gezondheid van het Sectoraal Comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid bij beraadslaging nr. 14/016 van 18 februari 2014, gewijzigd op 9 juni 2015; art. 5, 4°, b), Wet van 21 augustus 2008 houdende oprichting en organisatie van het eHealth-platform en diverse bepalingen). Deze vereisten zijn cumulatief.

(9) Art. 525, Strafwetboek, het misdrijf van de ‘interne hacking’.

(10) Diverse onderzoeksmogelijkheden zijn de huiszoeking en de inbeslagname (art. 87-90 en art. 90ter-decies, Wetboek van Strafvordering), de getuigenis in rechte (art. 352, Strafwetboek), het bevel tot overlegging van de stukken (art. 877, Gerechtelijk Wetboek) en de aanduiding van een arts-gerechtsdeskundige (artikelen 962 e.v., Gerechtelijk Wetboek; artikelen 43, 44, 44bis, Wetboek van Strafvordering).

De tuchtrechter heeft het recht het patiëntendossier op te vragen bij de verdachte of een derde arts (advies van de nationale raad van 14 januari 2023, “De verwerking van gezondheidsgegevens in het kader van een tuchtprocedure”).